

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК
ЖУРНАЛ

ULAGATTY
USTAZ

ҚР Оқу-ағарту министрлігі
№ 514 бұйрықпен бекітілген

**Білім беретін, ғылыми, танымдық,
жарнамалық басылым**

МББ аты: Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал «ULAGATTY USTAZ»

МББ тілі: қазақша, орысша, ағылшынша

Шығу жиілігі: айына 1 рет Тарату аумағы: Қазақстан Республикасы

Меншік иесі: «Ulagatty Ustaz» ЖШС Алматы қаласы Бас редакторы: Нагиев И. Б.

Негізгі тақырыптық бағыты: білім беретін, ғылыми, танымдық, жарнамалық

Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал «ULAGATTY USTAZ»
жарияланған ақпараттардың авторлық құқы ақпарат авторына тиесілі, редакция жауапты емес.
Жарияланған ақпарат авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.

Астана қаласы Қазақстан Республикасының

Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің

Ақпарат комитеті 2023 жылғы 12 ақпандағы

Мерзімді баспасөз басылымын, ақпараттық агенттікті және желілік

Басылымды есепке қоюы туралы куәлігі № KZ51VPY00117354 берілген.

Тапсырыс: 562 Таралымы: 3000 дана.

Журнал «Ulagatty Ustaz» ЖШС баспаханасында басылды.

Алматы қаласы – 2026 жыл Телефон: 8 777 087 6843

МАХМУТОВА ПУЧУНАЙ ХИВУЛЛАЕВНА
Жетісу облысы Панфилов ауданы
«Жамбыл атындағы орта мектеп» КММ
Информатика пәні мұғалімі

Информатика пәнінде жасанды интеллект (ЖИ) қолдану

Кіріспе

Қазіргі білім беру жүйесінде цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы оқу үдерісіне жаңа мүмкіндіктер енгізуде. Соның ішінде жасанды интеллект (ЖИ) технологиялары білім саласында кеңінен қолданылып, оқыту сапасын арттыруға мүмкіндік беріп отыр. Информатика пәні – цифрлық технологиялармен тікелей байланысты пән болғандықтан, ЖИ құралдарын қолдану оқушылардың логикалық ойлауын, алгоритмдік мәдениетін және шығармашылық қабілетін дамытуға үлкен ықпал етеді.

Жасанды интеллектті сабақта қолдану арқылы мұғалім оқыту процесін автоматтандырып, жеке оқыту траекториясын ұйымдастыра алады. Сонымен қатар, оқушылар жаңа технологиялармен жұмыс жасап, болашақ цифрлық қоғамға бейімделеді.

ЖИ қолданудың мақсаты

Информатика сабақтарында жасанды интеллектті қолданудың негізгі мақсаты:

оқушылардың цифрлық сауаттылығын дамыту;
алгоритмдік және логикалық ойлау қабілетін қалыптастыру;
оқу материалын жеке қарқынмен меңгеруге мүмкіндік беру;
бағдарламалау және деректермен жұмыс істеу дағдыларын дамыту;
білім беру үдерісін интерактивті және қызықты ету.

Информатика пәнінде ЖИ қолдану бағыттары

1. Ақпаратты түсіндіру және оқыту

Жасанды интеллект жүйелері күрделі тақырыптарды қарапайым түрде түсіндіруге көмектеседі. Мысалы, алгоритм, программалау, деректер құрылымы сияқты тақырыптарды түсіндіруде ЖИ көмекші құрал бола алады.

2. Бағдарламалау дағдыларын дамыту

ЖИ бағдарламалау тілдерін үйренуде оқушыларға көмек көрсетеді.

Оқушылар код жазып, қателерін тексеріп, дұрыс шешімдерді табуды үйренеді.

3. Жеке оқу траекториясын құру

ЖИ жүйелері оқушылардың білім деңгейін талдап, әр оқушыға жеке тапсырмалар ұсына алады. Бұл әсіресе деңгейлік оқытуда тиімді.

4. Бағалау және кері байланыс

ЖИ арқылы тест тапсырмаларын тексеру, нәтижелерді талдау және жедел кері байланыс беру мүмкіндігі бар.

5. Шығармашылық жобалар жасау

Информатика сабағында оқушылар ЖИ көмегімен:

чат-боттар жасау

ойын бағдарламаларын құру

деректерді талдау жобаларын орындау

сияқты жұмыстарды жүзеге асыра алады.

Сабақта қолданылатын ЖИ құралдарының мысалдары

Информатика пәнінде қолдануға болатын ЖИ құралдары:

мәтін және код генерациялайтын жүйелер

автоматты тест құрастыратын платформалар

программалау тренажерлері

деректерді талдау жүйелері

чат-боттар

Бұл құралдар оқушылардың өздігінен білім алуына және практикалық дағдыларын дамытуға көмектеседі.

ЖИ қолданудың артықшылықтары ✓

оқу процесін жекелендіреді;

күрделі тақырыптарды жеңіл түсіндіреді;

оқушылардың қызығушылығын арттырады;

уақытты үнемдейді;

шығармашылық және зерттеу жұмыстарын дамытуға мүмкіндік береді.

Қорытынды

Информатика пәнінде жасанды интеллект технологияларын қолдану – білім беру сапасын арттырудың тиімді жолдарының бірі. ЖИ оқушылардың цифрлық дағдыларын қалыптастырып қана қоймай, олардың зерттеушілік және шығармашылық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Сондықтан болашақта информатика сабақтарында ЖИ технологияларын кеңінен пайдалану білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі болып табылады

ИСЛАМОВА САХИДАМ ТОХТАХУНОВНА
Жетісу облысы Панфилов ауданы Жаркент қаласы
«Жамбыл атындағы орта мектеп» КММ
Педагог-психолог

ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТЫҢ ОҚУШЫЛАРМЕН
ЖҰМЫСЫНЫҢ МАҢЫЗЫ

Андатпа

Бұл мақалада білім беру ұйымдарындағы педагог-психологтың оқушылармен жүргізетін жұмысының маңызы қарастырылады. Мақалада оқушылардың психологиялық дамуы, тұлғалық қалыптасуы, эмоционалдық тұрақтылығы және оқу мотивациясын арттырудағы педагог-психолог қызметінің рөлі сипатталады. Сонымен қатар, психологиялық диагностика, түзету-дамыту жұмыстары, кеңес беру және профилактикалық жұмыстардың тиімділігі талданады. Зерттеу нәтижесінде педагог-психологтың жұмысы білім беру сапасын арттыруға және оқушылардың жан-жақты дамуына ықпал ететіні анықталды.

Түйін сөздер: педагог-психолог, оқушы, психологиялық қолдау, психологиялық қызмет, тұлғалық даму, психологиялық диагностика.

Кіріспе

Қазіргі білім беру жүйесінде оқушылардың тек білім алуы ғана емес, олардың психологиялық дамуы мен тұлғалық қалыптасуы да маңызды болып отыр. Білім беру ұйымдарында педагог-психологтың қызметі осы міндеттерді жүзеге асыруда ерекше рөл атқарады.

Қоғамның дамуы, білім беру мазмұнының жаңаруы және балалардың психологиялық ерекшеліктерінің өзгеруі педагог-психологтың жұмысын одан әрі жетілдіруді талап етеді. Оқушылардың мектепке бейімделуі, оқу мотивациясының қалыптасуы, тұлғалық дамуы мен әлеуметтік дағдыларын дамыту – педагог-психолог жұмысының негізгі бағыттарының бірі.

Мектептегі психологиялық қызмет оқушылардың психологиялық саулығын сақтауға, олардың қабілеттерін дамытуға және оқу процесінде кездесетін қиындықтарды жеңуге көмектеседі. Сондықтан педагог-психологтың оқушылармен жүргізетін жұмысы қазіргі білім беру жүйесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады.

Зерттеудің мақсаты – педагог-психологтың оқушылармен жүргізетін жұмысының маңызын анықтау және оның білім беру процесіндегі рөлін сипаттау.

Негізгі бөлім

Педагог-психолог қызметінің негізгі бағыттары

Білім беру ұйымдарындағы педагог-психолог қызметі бірнеше негізгі бағыттар бойынша жүзеге асырылады. Олар: психологиялық диагностика, түзету-дамыту жұмыстары, кеңес беру және профилактикалық жұмыстар.

Психологиялық диагностика

Психологиялық диагностика – педагог-психолог қызметінің маңызды бағыттарының бірі. Оның мақсаты – оқушылардың психологиялық ерекшеліктерін, қабілеттерін және даму деңгейін анықтау.

Диагностика барысында оқушылардың танымдық процестері (зейін, ойлау, есте сақтау), эмоционалдық жағдайы және тұлғалық ерекшеліктері зерттеледі. Бұл зерттеу нәтижелері педагогтарға оқушылармен жұмыс істеудің тиімді әдістерін таңдауға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, диагностика арқылы оқушылардың оқу процесінде кездесетін қиындықтары анықталып, оларды шешу жолдары қарастырылады.

Түзету-дамыту жұмыстары

Түзету-дамыту жұмыстары оқушылардың психологиялық дамуын қолдауға және олардың жеке ерекшеліктерін дамытуға бағытталған.

Бұл жұмыстар арнайы жаттығулар, тренингтер, ойындар және топтық сабақтар арқылы жүзеге асырылады. Мысалы, зейінді дамыту, есте сақтауды жақсарту, логикалық ойлауды дамытуға арналған жаттығулар жүргізіледі.

Түзету жұмыстары әсіресе оқу қиындықтары бар немесе мінез-құлқында ерекшеліктері байқалатын оқушылар үшін маңызды болып табылады.

Кеңес беру жұмыстары

Педагог-психолог оқушыларға, ата-аналарға және мұғалімдерге психологиялық кеңес береді.

Оқушыларға берілетін кеңестер көбінесе оқу мотивациясын арттыру, өзіне деген сенімділікті қалыптастыру, қарым-қатынас дағдыларын дамыту мәселелеріне бағытталады.

Ата-аналарға бала тәрбиесі мен олардың психологиялық дамуы туралы ұсыныстар беріледі. Мұғалімдерге оқушылардың психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, оқу процесін ұйымдастыру жөнінде кеңестер ұсынылады.

Профилактикалық жұмыстар

Профилактикалық жұмыстар оқушылар арасында кездесетін түрлі психологиялық қиындықтардың алдын алуға бағытталған.

Бұл жұмыстардың мақсаты – оқушылардың психологиялық саулығын сақтау және мектепте қолайлы психологиялық орта қалыптастыру.

Профилактикалық жұмыстарға тренингтер, әңгімелер, психологиялық ойындар және түрлі іс-шаралар жатады.

Педагог-психолог жұмысының оқушылар дамуына әсері

Педагог-психологтың жұмысы оқушылардың тұлғалық дамуына, әлеуметтік бейімделуіне және оқу жетістіктеріне оң әсер етеді.

Біріншіден, психологиялық қолдау арқылы оқушылардың эмоционалдық жағдайы тұрақтанып, олар өздерін сенімді сезіне бастайды.

Екіншіден, психологиялық жаттығулар мен тренингтер оқушылардың қарым-қатынас дағдыларын дамытуға көмектеседі.

Үшіншіден, педагог-психологтың жұмысы оқушылардың оқу мотивациясын арттырып, білім алуға деген қызығушылығын қалыптастырады.

Сонымен қатар, педагог-психолог оқушылардың қабілеттерін анықтауға және олардың болашақ мамандық таңдауға дайындалуына көмектеседі.

Қорытынды

Қорыта айтқанда, педагог-психологтың оқушылармен жүргізетін жұмысы білім беру процесінің маңызды бөлігі болып табылады.

Педагог-психолог қызметі оқушылардың психологиялық саулығын сақтауға, олардың тұлғалық дамуына және оқу жетістіктерін арттыруға ықпал етеді.

Психологиялық диагностика, түзету-дамыту жұмыстары, кеңес беру және профилактикалық жұмыстар арқылы оқушылардың жан-жақты дамуына жағдай жасалады.

Сондықтан білім беру ұйымдарында педагог-психолог қызметін дамыту және оның жұмысын жетілдіру қазіргі білім беру жүйесінің маңызды міндеттерінің бірі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қалиев С. Педагогика және психология негіздері. – Алматы, 2018.
2. Немов Р.С. Психология. – Москва, 2016.
3. Қоянбаев Ж.Б., Қоянбаев Р.М. Педагогика. – Алматы, 2017.
4. Мектептегі психологиялық қызмет туралы әдістемелік нұсқаулық. – Алматы, 2020.

Бастауыш сыныпта оқушылардың ғылыми

зерттеушілік дағдыларын дамыту

НӘДІРБАЕВА ӘЙГЕРІМ ҚАЛМАНБЕТҚЫЗЫ

Шымкент қаласы «ТСК “Сұңқар” мектебі»

Бастауыш сынып мұғалімі

Зерттеушілік құзыреттілік бастауыш мектепте қалыптасса, оқу әрекеті мәнді болады. Бала құбылысты байқап, себеп іздеп, дәлел келтіруге үйренеді. Мұғалім оқу мазмұнын өмірлік жағдайлармен ұштастырғанда қызығушылық күшейеді. Бұл дағды пәндік білімді тереңдетеді және тілдік дамуымен тікелей байланысады. Тапсырма жүйелі берілсе, оқушы жауапты болуға біртіндеп дағдыланады. Жұмыстар мәтін түсінуін, есептеуін және пікір айтуын дамытады. Мақалада тәжірибеге сүйенген тәсілдер беріліп, оларды сабақ жоспарында реттеу жолы ұсынылады.

Бастауыштағы ізденіс ересектердегі ғылыми жұмысқа ұқсамайды, бірақ өз логикасы бар. Оқушы мәселені көреді, болжам айтады, қарапайым әрекет жасайды. Мұғалім күрделі терминмен жүктемей, қадамды нақты бірден көрсетеді. Тапсырма қысқа болса, бала шаршамай, нәтижеге сенімді жетеді. Құзыреттілік құрамына қызығушылық, сұрақ қоя білу, дәлелге сүйену кіреді. Қауіпсіз жұмыс пен құралды ұқыпты ұстау да қажет. Сабақтағы шағын зерттеу мәтін, математика, дүниетану мазмұнымен тығыз қабысады. Оқушы өз байқауын сөзбен жеткізіп, сыныптастарының пікірін тыңдайды. Мұғалім сыныпта дәлелді сөйлеуді үнемі үлгі етіп көрсетеді. Сабақта рөлдер бөлінсе, әр бала өз үлесін сезінеді. Мұғалім қысқа нұсқаулық береді, кейін өзі бақылаушы болып қалады. Қалташа портфолиоға әр жазба, сурет, кесте ұдайы жиналады. Тоқсан соңында оқушы өз ілгерілеуін өзі айқын байқайды. Жұмыс нәтижесі сынып бұрышында көрнекі қойылып, балалар оны қарап отырады. Осы ортада жауапкершілік, ынтымақтастық және табандылық біртіндеп бекиді.

Зерттеу сұрақтан басталады, сондықтан сұрақ қоюға арнайы уақыт бөлінеді. Мұғалім «не байқалды?» және «неге солай?» үлгісін тұрақты қолданады. Бала бірден дұрыс жауап таппауы мүмкін, бірақ ойлау бағыты қалыптасады. Сұрақтар тақтада көрнекі тұрады, кейін оқушы бірте-бірте өзі құрастырады. Сұрақ үлгілері бар карталар сөйлеуге тірек болады және қателікті азайтады. Қате қойылған сұрақ үлгі арқылы түзетіліп, жаңа нұсқа дәптерге қайта жазылады. Проблеманы нақтылау үшін салыстыру тәсілі жиі нәтижелі болады. Мысалы, екі мәтін немесе екі сурет беріліп, айырмашылық айтылады. Оқушы айырманы дәлелмен байланыстырып, болжамын қысқа

түрде жазады. Жұмыс жұпта өтсе, ұялшақ балалар да еркін сөйлейді. Сұрақ сапасын арттыру үшін өлшем қолданылады:

- Сұрақ бір құбылысты дәл көрсетіп, тақырыптан ауытқымасын.
 - Жауап міндетті түрде бақылауға, өлшеуге немесе мысалға сүйенсін.
 - Тіл қарапайым болсын, түсініксіз сөздерден оқушы бас тартсын.
- Осындай тәртіп ойды жинақтауға және артық сөзден арылуға үйретеді.

Бақылау дағдысы қалыптаспаса, зерттеу үстірт болады. Мұғалім серуен, тәжірибе, мәтін талдау кезінде белгілеуді үйретеді. Бастауышта дерек кесте, белгі, сурет және өлшем түрінде жиналады. Мысалы, өсімдіктің өсуін апта сайын өлшеп, күнделікке түсіруге болады. Тәжірибе қауіпсіз және қысқа болуы керек, құрал қолжетімді таңдалады. Әр әрекет алдында ереже айтылып, жұмыс орны мұқият дайындалады. Бала нәтижені көзімен көріп, себепті өз сөзімен түсіндіреді. Пәндік термин біртіндеп енгізіледі, бірақ түсінік бірінші тұрады. Мұғалім деректің дәлдігін сұрайды, өлшеуді қайта мұқият тексертеді. Қателесу табиғи құбылыс ретінде қабылданып, түзету жолы көрсетіледі. Белгілеу үшін стикер, таңба, қысқа код әртүрлі қолданылады. Өлшем бірлігі алдын ала түсіндіріліп, әр топ бірдей құрал пайдаланады. Жиналған мәлімет мәтінмен салыстырылып, дәлел сөзбен ашық айтылады. Тәжірибе алдында болжам жазылып, соңында оның орындалуы сыныпта тек дерекпен салыстырылады. Осылайша оқушы ұқыптылық пен дәлдікке біртіндеп нақты машықтанады.

Дерек жиналған соң, оны түсіндіру кезеңі басталады. Мұғалім оқушыға «не өзгерді?» және «нені дәлелдедік?» сұрақтарын қояды. Балалар кестені оқып, бір қорытындыны қысқа сөйлеммен жазады. Кейде дерек баған түрінде салынып, өзгеріс көзбен көрінеді. Оқушы санды ғана айтпайды, оның мәнін толық түсіндіреді. Топтар айырмашылықты бірге талқылап, ортақ шешімге ақырында келеді. Айтылым алдында үш бөлімді жоспар жасалып, сөз реті сақталады. Қорытындыда артық сөз болмайды, тек байқау мен дәлел айтылады. Әр топ деректерін салыстырып, ортақ белгі мұқият іздейді. Бұл әрекет логикалық ойлауды және тілдік дәлдікті айтарлықтай күшейтеді. Таныстыру үшін плакат, слайдсыз постер немесе ауызша есеп қолайлы. Оқушы нәтижесін айтқанда көз байланысын сақтайды және тыңдаушыға құрмет білдіреді. Сыныптастары екі сұрақ қойып, бір пайдалы кеңес айтады. Мұғалім академиялық адалдықты түсіндіреді және өз өлшеуін ғана айтуға үйретеді. Осы жұмыс баланың өз еңбегіне сенімін бірден күшейтеді.

Зерттеушілік құзыреттілік бағалауда тек жауап емес, үдеріс ескеріледі. Мұғалім рубрика қолданса, бала нені жақсартатынын нақты түсінеді. Өлшемдер қысқа әрі нақты болады: сұрақтың анықтығы, деректің дәлдігі, қорытындының негізділігі. Қалыптастырушы кері байланыс «келесі қадам» түрінде әрқашан беріледі. Бір оқушы жетістік айтады, екіншісі ұсыныс қысқа береді. Бұл өзара бағалауды мәдениетті етеді және реніш туғызбайды. Оқушыға үш тармақты чек-парақ беріліп, ол өзін өзі белгілеумен бағалайды. Сабақ соңында рефлексия минутын арнайы әр сабақта беру маңызды. Оқушы «мен бүгін не үйрендім?» деп қысқаша бір сөйлем жазады. Кейін «келесі жолы нені өзгертемін?» деп жоспар құрады. Бұл тәсіл өзіндік реттеуді дамытады және қателіктен қорықпауға үйретеді. Үйде ата-анаға күрделі жоба жүктелмейді, бақылауды бірге жасау жеткілікті. Мысалы, су үнемдеу, ауа райын белгілеу, кітаптағы деректі салыстыру. Мұғалім ата-анамен байланысып, қолдау сөзін нақты айтады. Осы сабақтастық қызығушылықты сақтап, зерттеу әрекетін тұрақты әдетке айналдырады.

Бастауышта зерттеушілік құзыреттілік оқушының оқу әрекетін жандандырады. Сұрақ қою, бақылау, тәжірибе, дерек өңдеу және таныстыру бірізді орындалса, бала ойды дәлелмен жеткізеді. Мұғалім ықшам зерттеу тапсырмаларын жүйелі енгізгенде, пәндік білім тереңдейді. Бағалау үдерісті көрсетсе, оқушы жауапкершілікті терең әрі сезінеді. Рефлексия мен үй қолдауы дағдыны бірлескен түрде тұрақты бекітеді. Нәтижесінде бастауыш түлек оқуында белсенді, ізденімпаз, дербес және дәлелді пікір айта алатын тұлға болып қалыптасады. Бұл келесі оқу сатысына сенімді өтуді қамтамасыз етеді.

Заттық-кеңістіктік дамытушы орта

СУИНДИНОВА НАЗГУЛЬ БЕРИКБОЛОВНА

Зайсан қаласы, жекменшік

"Куншуақ" балабақшасының тарбиешісі

Заттық-дамытушы орта – мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жалпыға міндетті үлгілік бағдарламасының талаптарына сай баланың рухани және физикалық бейнесінің дамуын функционалдылығын модельдейтін бала іс-әрекетінің материалдық объектілері мен құралдарының жүйесі.

Мектепке дейінгі балаларды тәрбиелеудің басты мақсаты балаларда эмоционалдық жайлылық пен психологиялық қорғаныс сезімдерін ояту болып табылады. Балабақшада балаға өзін жақсы көретіндігін және қайталанбас жеке тұлға екендігін сезінуі маңызды. Сондықтан, тәрбие үдерісі жүретін орта қажетті және маңызды болып табылады.

Тәрбиешінің міндеттері:

- заттық-дамытушы ортаны қажетті құраммен толтыру және құрастыру;
- баланың жекелік қасиеттерін, қабілеттерін, өз бетінділігін және шығармашылығын қалыптастыруда заттық-дамытушы ортаны ұтымды пайдалануға жағдай жасау.

Заттық-дамытушы ортаны құру кезінде келесідей қағидаттарды басшылыққа алу қажет:

- ортаның жартылай функционалдылығы: заттық-дамытушы орта көптеген мүмкіндіктерді ашып, тәрбиелеу-білім беру үдерісінің барлық құраушыларын қамтамасыз етуі тиіс, осы мағынада көпфункционалды болуы тиіс;
- ортаның жартылай функционалдылығымен байланысты оның түрленуі – бұл жағдай бойынша бірінші орынға кеңістіктің қандай да бір функциясын шығаруға (белгілі бір кеңістікке функцияны бекітетін монофункционалды зоналауға қарағанда) мүмкіндік беретін өзгеру мүмкіндігі;
- вариативтілік, заманауи білім беру үдерісінің сипатына педагог-практиктермен дайындалатын ортаның нақты нұсқалары, түптұлға ретінде мектепке дейінгі ұйымдардың түрлері үшін модельдік нұсқаларды нақтылайтын заттық-дамытушы ортаның шекті (өзекті) жобасы ұсынылуы тиіс.

Заттық-дамытушы ортаны құрған жағдайда келесі ережелерді есте сақтау қажет:

1. Орта білім беру, дамытушы, тәрбиелеуші, ынталандырушы, ұйымдастырушы, коммуникативтік функциясын атқаруы тиіс. Заттық-дамытушы ортаның топтасуы балалардың жан-жақты дамуын қамтамасыз етуі қажет, білім беру үдерісінің біртұтастылық қағидатына сай келуі тиіс;

2. Кеңістікті икемді және вариативті қолдану қажет. Орта баланың қызығушылықтары мен қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналуы тиіс;
3. Заттардың формасы мен дизайны балалардың қауіпсіздігіне және жасына бағдарлануы тиіс;
4. Декор элементтері оңай ауысуы тиіс;
5. Әрбір топта балалардың эксперименттік іс-әрекеттеріне арналған орынды қарастыруы қажет;
6. Топтық кеңістікте заттық ортаны ұйымдастыра отырып, психикалық даму заңдылықтарын, олардың денсаулық көрсеткіштерін, психофизиологиялық және коммуникативтік ерекшеліктерін, жалпы және сөйлеуінің даму деңгейін, сонымен қатар, эмоционалдық-қажеттілік саласының көрсеткіштерін ескеру қажет;
7. Түс палитрасы жылы, пастельді түстерде болуы тиіс;
8. Топтық бөлмеде дамытушы кеңістікті құру кезінде ойынның басты рөлін ескеру қажет;
9. Топтың заттық-дамытушы ортасы балалардың жас ерекшеліктерін, оқу кезеңі мен білім беру бағдарламасына байланысты ауысуы тиіс.

Балалардың өз бетімен іс-әрекетін дұрыс ұйымдастыру үшін төмендегілердің болуын қарастыратын дамытушы-заттық ортаны құру қажет.

- ойын зонасы;
- оқшаулану зонасы;
- заманауи ойыншықтар;
- дамытушы ойындар;
- дидактикалық және көрнекі материалдар;
- өнімді іс-әрекеттерге арналған материал;
- шығармашылық іс-әрекет үшін атрибуттар;
- эксперимент жасау бұрышы;
- табиғат бұрышы;
- логопедиялық бұрыш;
- фонотека, видеотека;
- спорт құралдары мен жабдықтары және т.б.

Топтық кеңістік шартты түрде үш зонаға бөлінеді:

- тыныш: оқу, «оқшаулану», кітап бұрышы;
- орташа қарқынды: театрланған, музыка, құрастыру зонасы;
- қарқынды қозғалыс зонасы: спорт бұрышы.

Топтар кеңістігі аясында шартты түрде баланың барлық қызығушылықтарын қамтитын ойын және тақырыптық зоналарды атап көрсетуге болады:

- Денсаулық зонасы. Қимылды және спорттық ойындарға арналған құралдар, қимылды ойындарға арналған атрибуттар, маскалар, саусақ жаттығуларына арналған, тыныс алу жаттығуларына арналған, майтабанға арналған кілемшелер,
- театрланған зонада («коммуникация» білім беру саласы) әртүрлі театр қуыршақтары, маскалар, декорациялар, ширмалар бар;
- Кітапхана бұрышы («коммуникация» саласы бойынша)
- танымдық даму зонасы («Таным» білім беру саласы) шағын-зертхана (қызықты математика, сөйлеуді дамыту, ғарыш), мұнда энциклопедиялар, әртүрлі логикалық ойындар (лото, мазайка т.б) бар;
- құрастыру зонасы ірі еден үсті, ұсақ үстел үсті құрастырғыштың, ойын ойыншықтары, құрастыру сызбалары, жол қозғалысы, қауіпсіз өмір сүру ережелері бойынша материалдың болуын қарастырады;
- көркем-эстетикалық даму зонасында («шығармашылық» білім беру саласы бойынша) сурет салу, музыкалық аспаптар, шығармашылық «қабырға», декоративті-қолданбалы өнер туындыларының үлгілері және т.б. бар; (түрлі түсті қарындаштар, ермексаз, альбомдар, түрлі-түсті қағаздар т.б)
- экологиялық тәрбиелеу зонасында («әлеумет» білім беру саласы) өсімдіктер, жануарлар, табиғи зона макеттері, көшірмелерді дайындауға арналған әртүрлі табиғи материал, экологиялық дамытушы ойындар және т.б. болады;
- «зертханада» тәжірибе өткізуге арналған материалдар бар
- «оқшаулану бұрышы»;

Дамытушы орта баланың өзіне деген сенімділігін арттыруға, оны бойына сіңіруіне септігін тигізеді, мектеп жасына дейінгі балаға өз қабілеттерін сезіну және қолдануға мүмкіндік береді, өз қабілетін, шығармашылық шешімдер қабылдай алу дағдыларын дамытады.

Мектепке дейінгі ұйымдардың топтарында заттық-дамытушы ортаны ұйымдастыру кезінде күрделі, көп жоспарлы және жоғары шығармашылық әрекет қажет. Себебі ойыншықтардың алуан түрлі болуы баланың дамуына негізгі жағдай болып табылмайды. Сондықтан тәрбиешілер топты дұрыс стандартты емес жабдықтау білуі керек.

Мақсатты ұйымдастырылған заттық-дамытушы орта баланың үйлесімді дамуы мен тәрбиеленуінде үлкен рөл атқарады. Дұрыс ұйымдастырылған заттық-дамытушы орта балаларда қуаныш сезімін балабақшаға деген жағымды эмоциялық қарым-қатынасты, оған келуге деген тілекті шақырады, жаңа әсерлер және білімдермен байытады, белсенді шығармашылық әрекетті тудырады, мектепке дейінгі балалардың зияткерлік және әлеуметтік дамуына мүмкіндік береді

МАЗМУНЫ

- ❖ МАХМУТОВА ПУЧУНАЙ ХИВУЛЛАЕВНА
- ❖ ИСЛАМОВА САХИДАМ ТОХТАХУНОВНА
- ❖ НӘДІРБАЕВА ӘЙГЕРІМ ҚАЛМАНБЕТҚЫЗЫ
- ❖ СУИНДИНОВА НАЗГУЛЬ БЕРИКБОЛОВНА